

Pity The Enemy?

R. Mois Navon

Beit HaKenneset HaSefaradi BeRimon – (Ekev) 5780

Tzarich Iyun.

With these words many a posek ends his investigation into a matter. Unfortunately, I too will have to conclude today as I have not had enough time to investigate a most important and timely matter.

This morning the news reported that the Israeli government has turned to the Lebanese government in an effort to provide them with aid following the massive explosion and resultant casualties in Beirut. What do our Jewish sources have to say about helping the “innocent citizens” of a nation at war with us?

This week's parsha provides an appropriate starting point:

דברים פרשת עקב פרק ז פסוק טז - יז
(טז) וְאָכַלְתָּ אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר יִקְנֶה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ **לֹא תַחוּס עֵינֶיךָ עֲלֵיהֶם** וְלֹא תַעֲבֹד אֶת אֱלֹהֵיהֶם כִּי מוֹקֵשׁ הוּא לְךָ : ט

The Ohr HaHaim Hakadosh gives the following explanation:

אור החיים דברים פרשת עקב פרק ז פסוק טז
(טז) ואכלת את כל העמים. זו מצות עשה, וגמר אומר אשר ה' אלהיך נותן לך, הא למדת שאם תתעצלו אתם מואסים במתנת אלהים, ואומרו לא תחוס עיניך וגוי, על דרך אומרו (משלי י"ב) ורחמי רשעים אכזרי, פירוש אין זו ממדות הטובות אלא מדה רעה, ולזה מזהיר נגדיות מדה טובה כי במה שלפנינו אינה אלא רעה, ואולי שהוצרך להזהיר לא תחוס, לפי שבירך ה' את ישראל בבנים ואמרו ז"ל (סנהדרין לו ב) שבעל בנים יתרבו רחמיו והראיה שאין ממנים בסנהדרין אלא מי שיש לו בנים, לזה בא מאמר ה' לנגדיות הטבע שיוולד בהם מכח ברכת הבנים, וגמר אומר ולא תעבוד וגוי להעריך שרחמנות בדבר זה תוליד מיחוש ע"ז, והוא אומרו כי מוקש הוא לך, פירוש העם, שכשאתה חס עליו אתה מתאכזר על עצמך או פירוש הוא חוזר על הרחמנות אשר צוה עליו לבל יחוס :

The Ohr HaHaim Hakadosh learns here a very general attitude that one must not be merciful at a time the demands the opposite, for doing so exhibit a very bad moral character. Perhaps his words would be summarized by the midrash:

ילקות שמעוני (שמואל א רמז קכא)
"כל שהוא רחמן על אכזרים לסוף נעשה אכזר על רחמנים."

On the other hand, RSRH explains the verse as follows:

רש"י הירש דברים פרשת עקב פרק ז פסוק טז
לא - תחוס עיניך עליהם. הכתוב הזהיר פעמים אחדות שלא לחוס על האוכלוסייה הכנענית, ונמצאו למדים מכאן שהעדר חמלה איננו מתאים לרוח ישראל ולייעודו; שכן ישראל נוטה מטבעו לחוס על נפש כל חי, וחובה עליו לקיים נטייה זו תמיד, והיחס כלפי האוכלוסייה הכנענית - שנצטוו שלא לחוס עליה - איננו אלא בבחינת חריג שה' ציווה עליו בפירוש, והוא נדרש על ידי הנסיבות :

RSRH is reading the verse in context and limiting the command to not have pity only to the specific case of the Canaanites.

Perhaps there is support for this more compassionate stance in the story of Yona wherein God uses precisely the same word “Pity” (la’hus):

יונה פרק ד פסוק י - יא, י-יא
(ו) וַיֹּאמֶר יְקֹנֵק אֶתְּהָ חֶסֶתְ עַל הַקִּיקִיּוֹן אֲשֶׁר לֹא עָמְלֶתָּ בּוֹ וְלֹא גִדְלָתָו שֶׁבֶן לַיְלָה הָיָה
וּבֶן לַיְלָה אָבָד : (יא) וַאֲנִי לֹא אֲחִיס עַל נִינְוָה הָעִיר הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר יֵשׁ בָּהּ הַרְבֵּה מְשֻׁתִּים
עֲשָׂרָה רְבוּ אָדָם אֲשֶׁר לֹא יָדַע בֵּין יָמֵינוּ לְשִׁמְאֵלוֹ וּבְהִמָּה רַבָּה :

On this the Radak explains:

רד"ק יונה פרק ד פסוק י
(ו) ויאמר ה' אתה חסת על הקיקיון - ואף על פי שלא חס על הקיקיון אלא מפני צערו כן האל
ית' חס על נינוה מפני כבודו כי הנבראים הם כבודו כמו שכתוב מלא כל הארץ כבודו וכ"ש מין
האדם כמו שכתוב ולכבודי בראתי ואף על פי שפירשנו זה על ישראל מכל מקום על מין האדם
מדבר כמו שאמר יצרתיו אף עשיתיו אלא לפי שישראל מכירים בכבוד האל יותר משאר מין האדם
וזלתי החכמים שבהם אמר הפסוק על ישראל :

He is saying that just as Yona didn't pity the tree itself, but his on condition as a result of the tree, so too, God does not pity the wicked people but His own divine honor which is reflected in the state of his creations (eg the people of Ninve). So, one could say that the people of Israel, as God's representatives need to take the same stance and be concerned for God's glory as reflected on all creations and thus be compassionate to all creatures – even the enemy which was what Ninve was to Israel at the time.¹

On the other hand, let me share with you the story of the Arab hijacking of two Israeli planes flying from Tel Aviv to Jordan in 1970:

At the time, the terrorists threatened to kill all passengers on board. When it became known that Rav Hutner, Rosh Yeshiva of Yeshiva Rabbi Chaim Berlin, was one of those being held, there was talk among his students of offering his captors a large ransom in exchange for his release. Although generally in a case of *pidyon sh'vuyim* (release of captives) the Jewish community is forbidden to ransom a captive from an exorbitant sum, the ruling in the case of a great scholar is that he should be ransomed even for a sum that exceeds his “worth.” Thus many Rabbis were of the opinion that every effort should be made to secure Rav Hutner's release. Rav Yaakov Kaminetsky dissented, however, arguing that the mitzvah of *pidyon sh'vuyim* only applies in peacetime, but surely not during hostilities, when the delivery of ransom money to the enemy would strengthen their position! He continued to explain that although a cease-fire existed at the time, the 1948 War of Independence had never really ended, for the Arabs' avowed goal to destroy the State of Israel and drive the Jews into the sea had never been renounced. (R. H. Schachter, Journal of Halacha, Num. XVI, p74)

So I have brought you four sources on the subject, two from each side; and while I personally see a stronger case to refrain from any aid, I leave it to you as “Tzarich Iyun.”

¹ R. Yaakov Beasley: “Yonah, son of Amittai, is mentioned in 2 Kings 14:25 as a prophet who lived during the reign of Jereboam II in the Northern Kingdom of Israel. His reign at the beginning of the eighth century BCE was one of relative peace and quiet. However, the shadow of Assyrian domination and conquest, which had been so long dormant, was beginning to raise its terrible head. Nineveh was the capital of Assyria, and one can only imagine the feelings of the prophet when asked to prophesy to save the city of Nineveh, Israel's most bitter enemy who would become the instrument of Israel's annihilation. In Yonah's mind, saving the city of Nineveh would make him complicit in the destruction of his people. Is this something he is able to do?” <http://www.hatanakh.com/en/content/book-yonah>

העמק דבר דברים פרשת עקב פרק ז פסוק טז

לא תחוס וגו'. עיי במסי סופרים פרק ט"ו, ומה שכתבו התוס' ע"ז דכ"ו ע"ב בשם הירושלמי קדושין דזה אינו אלא בשעת מלחמה:

מלבי"ם יונה פרק ד פסוק י

(י) ויאמר ה' אתה חסת על הקיקיון, מבואר אצלי שיש הבדל בין חוסה ובין יתר לשונות כמו חמל רחם, שהחוסה הוא מצד צרכו אל הדבר כמו ועינכם אל תחוס על כליכם, א"ל אתה חסת על הקיקיון מפני שיש לך בו צורך להיות לך צל, הגם שזולת זה אין דבר מה שיעורר אותך שתתעצב עליו לא מצד שעמלת בו בנטיעתו או בגדולו, שעז"א אשר לא עמלת בו, שדרך הפועל לחוס על מעשה ידו ולא מצד הדבר עצמו שהוא דבר יקר וקיים, כי בן לילה היה ובין לילה אבד שהוא ציץ נובל שאין בו ממש:

מלבי"ם יונה פרק ד פסוק יא

(יא) ואני לא אחוס על נינוה שהם מעשי ידי, והוא דבר יקר שהיא העיר הגדולה והגם שרבים עובדים ע"ז שם, הלא יש בה הרבה משתים עשרה רבוא אדם אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו שאין להם דעת להבחין בין עבודת האל המיוחד שימלץ בצד ימין, כמ"ש כי מימינו בל אמוט, ואני תמיד עמך אחזת ביד ימיני, ובין עבודת השמאל שעובד להטבע והמערכה, המיוחס לצד שמאל, ואין להעניש אותם על חסרון דעתם, וגם יש בה בהמה רבה ואם אדם חטא בהמה מה חטאה, ובזה קבל מענה ג"כ על עונש ישראל שהם כבר למדו להבדיל בין הימין והשמאל כי קבלו דת אלהי ואמונה אמתית והם ראויים לעונש על ע"ז שעבדו, הגם שאנשי נינוה לא יענשו על זה: